

У тым, што ткацкая вытворчасць Мінскага камвольнага камбіната працуе рытмічна і без браку, вялікая заслуга камсамольцаў. Вось яны, знаёмцыя: Эма ХОМЧАНКА, Мікалай САРНАУ, Яўгеній ЦІМАШОК і Лідзія ВАНЬКЕВІЧ.

Фота Ю. Іванова.

Голас Прадзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 7 (862). Люты 1965 г.
Цана 2 кап.

Ц С У паведамляюць ПА СССР

● ГРАМАДСКІ ПРАДУКТ (ПРАДУКЦЫЯ УСІХ ГАЛІН МАТЭРЫЯЛЬНАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ) У ПАРАУНАННІ З 1963 ГОДАМ ПАВЯЛІЧЫўСЯ ЗА МІНУЛЫ ГОД НА 7 ПРАЦЭНТАў.

● НА 12 ПРАЦЭНТАў УЗРАСЛА ПРАДУКЦЫЯ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ.

● РЭАЛЬНЫЯ ДАХОДЫ НАСЕЛЬНІЦТВА ў РАЗЛІКУ НА АДНАГО ПРАЦУЮЧАГА ВЫРАСЛІ НА 4 ПРАЦЭНТЫ.

● ЗА МІНУЛЫ ГОД У КРАІНЕ ЗДАДЗЕНЫ ў ЭКСПЛУАТАЦЫЮ СОТНІ ПРАДПРЫЕМСТВА ў, ШМАТ ЖЫЛЛЯ. ДАЛЕЙШАЕ РАЗВІЦЦЕ АТРЫМАЛІ АСВЕТА, НАВУКА, КУЛЬТУРА.

ПА БССР

● ДЗЯРЖАўНЫ ПЛАН 1964 ГОДА ПА ВЫТВОРЧАСЦІ ВАЛОВОЙ ПРАДУКЦЫІ ПРАМЫСЛОВАСЦЮ ВЫКАНАН НА 104 ПРАЦЭНТЫ.

● ПАСЯўНЫЯ ПЛОШЧЫ ДАСЯГНУЛІ ў МІНУЛЫМ ГОДЗЕ 6 МІЛЬЁНАў ГЕКТАРАў.

● ГРАШОВЫЯ ДАХОДЫ КАЛГАСАў СКЛАЛІ БОЛЬШ ЯК 550 МІЛЬЁНАў РУБЛЕў, НА 12 МІЛЬЁНАў РУБЛЕў БОЛЬШ, ЧЫМ У 1963 ГОДЗЕ.

● ПРАМЫСЛОВАСЦЬ ПАСТАВІЛА СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРЦЫ 8,9 ТЫСЯЧЫ ТРАКТАРАў У ФІЗІЧНЫХ АДЗІНКАХ, 2,2 ТЫСЯЧЫ ГРУЗАВЫХ АўТАМАБІЛЯў, 1577 ТЫСЯЧ ТОН МІНЭРАЛЬНЫХ ўГНАЕННЯў.

ПРАЦА І ЛІЧБЫ

Лічбы! У паведамленнях статыстычных упраўленняў за 1964 год іх многа. І калі параўноўваеш іх з данымі ЦСУ за 1963 год, то пераканаўча бачна, з якім энтузіязмам працавалі савецкія людзі ў шостым годзе сямігодкі, як няспынна расла наша эканоміка, культура, паляпшаўся дабрабыт.

Разам з усімі народамі шматнацыянальнай сям'і савецкіх людзей гэтымі поспехамі задаволены і па праву гана-

рацца працоўныя нашай рэспублікі. У агульнасаюзную скарбонку народнага багацця значны ўклад унеслі рабочыя, калгаснікі, людзі разумовай працы Беларусі.

Прамысловасць абласцей і горада Мінска з перавышэннем завяршыла план выпуску прадукцыі ў цэлым і па вытворчасці найбольш важных вырабаў. Валавая прадукцыя хімічнай прамысловасці павялічылася за мінулы год, напрыклад, на 26 працэнтаў, машынабудаванчай — на 15 працэнтаў, аб'ём паліўнай прамысловасці ўзрос на 18 працэнтаў, выпуск прадукцыі харчовай прамысловасці — на 11 працэнтаў і г. д.

Плэнным быў мінулы год і для працаўнікоў сельскай гаспадаркі. Дзяржаве прададзена 327 тысяч тон збожжавых,

750 тысяч тон цукровых буракоў, 1155 тысяч тон бульбы, 153 тысячы тон гародніны, 83 тысячы тон фруктаў. Не зніжала тэмпаў свайго развіцця і жывёлагадоўля. Дзяржаве прададзена вялікая колькасць малака, мяса, яек.

У параўнанні з 1963 годам значна выраслі матэрыяльныя даходы грамадзян рэспублікі, павялічыўся іх дабрабыт, узрос культурны ўзровень. З грамадскіх фондаў спажывання выдаткі і льгот у выглядзе пенсій, аплачваемых водпуску, бясплатнага навучання і медыцынскай дапамогі насельніцтва Беларусі атрымала звыш мільярда рублёў. За 1964 год у гарадах і вёсках рэспублікі перасяліліся ў новыя кватэры і дамы, а таксама палепшылі свае жыллёвыя ўмовы каля 300 тысяч чалавек. Звыш 2300 ты-

сяч чалавек, або каля адной трэці насельніцтва рэспублікі (не лічачы дзяцей дашкольнага ўзросту), былі ахоплены рознымі відамі навучання.

У 1964 годзе ў рэспубліцы праведзена вялікая работа па выпуску тавараў шырокага ўжытку. Удзялялася значная ўвага будаўніцтву школ, клубаў, дзіцячых устаноў. Аб'ём работы прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання па паслугах прамысловага характару павялічыўся на 15 працэнтаў і непрамысловага характару — на 22 працэнты.

У паведамленнях статыстычных упраўленняў ёсць і многа іншых лічбаў, эканамічных разлікаў. Калі чытаеш іх, удумваешся ў іх сэнс, то бачны цудоўныя і захопляючыя малюнкi працоўнага гераізму мільёнаў людзей.

- У палёце «Космас — 53»
- Навінка за навінкай
- Форум савецкіх фізікаў
- Ідзе паток чорнага золата
- Волат-цягач на дарогах рэспублікі
- Для ліній электраперадач

У Барысаве ўступіла ў строй фармацэўтычная фабрыка. Штогод яна будзе выпускаць на сотні тысяч рублёў розных медыцынскіх прэпаратаў. НА ЗДЫМКУ: інжынеры-хімікі В. ШАЙКІНА (злева) і В. КАНЦЫЯЛ за даследаваннем першай прадукцыі.

Сотні новых машын набудуць да вяснова-палявых і ўборачных работ калгасы і саўгасы рэспублікі. Дзесяткі розных сельскагаспадарчых машын адгрузіла з пачатку года калгасам і саўгасам Бабруйская міжраённая гандлёвая база «Белсельгастэхніка».

КАРЭЛЬСКАЯ АССР. Дзяржаўная камісія прыняла на Сегежскім цэлюлозна-папяровым камбінаце самую магутную ў краіне восьмую папераробчую машину. Агрэгат-гігант будзе працаваць з хуткасцю 750 метраў у хвіліну і даваць 130 тысяч тон паперы ў год.

Першы Салігорскі калійны камбінат ноччу.

Фота В. ДУБІНКІ.

30 студзеня 1965 года ў Савецкім Саюзе праведзен чарговы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-53». На борце спадарожніка ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для прадаўжэння даследаванняў касмічнай трасоры ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 15 сакавіка 1962 года.

Сям'ю магутных будаўнічых і дарожных машын папоўніў універсальны колавы цягач-волат, створаны калектывам Магілёўскага завода пад'ёмна-транспартнага абсталявання імя Кірава. Новая машына значна адрозніваецца ад сваіх папярэднікаў. Яна прыстасавана для работы разам з пагрузчыкам, бульдозерам і снегаачышчальнікам, забяспечвае высокую прадукцыйнасць.

Ультрагукавы прыбор для праверкі стану дарог сканструаваны ва Усесаюзным дарожным навукова-даследчым інстытуце. Кошт праверкі з дапамогай такога апарата ў 15—20 раз больш танны, чым быў раней. Першую партыю навінак выпускаць кішынёўскі завод «Электрадакладпрыбор».

У Мінску закончыла сваю работу Усесаюзная навуковая нарада па ядзернай спектраскапіі і будове атамнага ядра. У ёй прынялі ўдзел больш як 500 савецкіх вучоных і вялікая група зарубежных даследчыкаў. На працягу 10 дзён была абмеркавана звыш 270 нацлагаў і паведамленняў, якія асвятляюць пытанні тэорыі ядзерных рэакцый, уласцівасцей атамных ядзер, ядзерных

рэакцый пры вялікай энергіі, радыётэхнікі і рад праблем ядзернай і прыкладной спектраскапіі.

Уведзена ў дзеянне Пінская перапампоўваючая станцыя паўночнага напрамку міжнароднага транс'еўрапейскага нафтаправода «Дружба». Магутныя помпы ўзмацнілі паток чорнага золата ў Польшчу і Германскую Дэмакратычную Рэспубліку.

Новае месцанараджэнне нафты—першае ў 1965 годзе — адкрыта цюменскімі геалагамі. Аснову яму паклала шчыліна № 141, закладзеная на Ніжне-Вартаўскай плошчы. З яе атрыман фантан нафты дэбітам 140 тон у суткі.

На Аршанскім заводзе зборнага жалезабетону трэста № 2 «Будіндустрыі» дзяржаўная камісія падпісала акт аб прыёмцы новага цэха па выпуску жалезабетонных апор для ліній электраперадач. Яго магутнасць 25 тысяч кубаметраў прадукцыі ў год.

Калектыў Мінскага радыёзавода рыхтуецца да выпуску радыёлы «Мінск-65». Гэта шасцікампная прыёмнік з двухканальным узмацняльнікам нізкай частаты, стэрэафанічным універсальным прайгравальнікам і рэверберацыйнай прыладай. Сям'я тэлевізараў папоўніцца яшчэ адной навінкай. Тэлевізар «Зорка» створан на базе найвышэй дасягненняў радыётэхнікі.

У гэтым годзе вытворчасць тавараў культурна-бытавога ўжытку ўзрасце ў рэспубліцы больш чым на 25 мільянаў рублёў. Для насельніцтва будзе выпушчана 60 тысяч халадзільнікаў, больш 280 тысяч тэлевізараў, 20 тысяч піяніна.

ЗАЯВА СУСВЕТНАГА САВЕТА МІРУ

Прэзідэнт-выканаўца Сусветнага Савета Міру прафесар Бернал апублікаваў заяву, у якой падкрэсліваецца, што «Сусветны Савет Міру асуджае безадказны і вельмі небяспечны дзеянні града Злучаных Штатаў, які аддаў загад аб бамбардзіроўцы Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам. Паколькі Злучаныя Штаты не знаходзяцца ў стане вайны з Паўночным В'етнамам, гэтыя налёты з'яўляюцца актам агрэсіі і навінны быць асуджаны сусветнай грамадскай думкай і Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый».

Нікога не падмане заяўка, выстаўленая амерыканцамі, гаворыцца ў заяве, што гэтыя налёты з'яўляюцца «рэпрэсаліямі» за паражэнні, якія яны

цярпелі ад паўднёва-в'етнамскага народа ў жорсткай вайне, праводзімай ім (амерыканцамі.—Рэд.) у гэтай краіне. Гэта—наймыслная спроба расіць вайну і небяспечная пагроза міру ў Паўднёва-Усходняй Азіі і ва ўсім свеце.

Сусветны Савет Міру заклікае ўсіх удзельнікаў руху за мір заявіць дыпламатычным прадстаўнікам ЗША, што яны асуджаюць гэтыя безразважныя акты. Савет заклікае зноў і як мага хутчэй склікаць Жэнеўскую канферэнцыю 14 краін, каб забяспечыць строгае выкананне Жэнеўскіх пагадненняў па Індакітаю і дабіцца вываду ўсіх амерыканскіх войск з Паўднёвага В'етнама.

МІТЫНГ ДРУЖБЫ У БХІЛАІ. ГІБЕЛЬ ШАХЦЭРАУ АВІЁНА. «НАСЬЁН» СЦВЯРДЖАЕ: «БЕСПРАЦОЎЕ, ГОЛАД, АНТЫСАНИТАРЫЯ—ЛЭС ЧВЭРЦІ ЧЫЛІЙЦАУ». ЗАКЛІК ПРЭЗІДЭНТА ЗАСТАЎСЯ БЕЗ АДКАЗУ.

БХІЛАІ

Масавым мітынгам на Бхілайскім металургічным заводзе была адзначана знамянальная дата — дзесяцігоддзе савецка-індыйскага эканамічнага супрацоўніцтва. У мітынгу ўдзельнічалі савецкія і індыйскія спецыялісты, рабочыя завода, насельніцтва горада.

САНТ-ЯГА

«Беспрацоўе, голад, хваробы, антысанітарныя ўмовы — у такім становішчы знаходзіцца больш чвэрці чылійцаў», — піша газета «Насьён». Газета адзначае, што «ўсё больш шырокія колы насельніцтва трапляюць у цяжкае становішча».

ТОКІО

Прамысловае аб'яднанне па асваенню будаўніцтва атамных суднаў апублікавала ўмовы заказу на стварэнне першага ў Японіі атамнага судна. Карабель прызначаецца для выправавання атамных рухавікоў, правядзення акіянагра-

фічных работ і навучання экіпажаў.

НЬЮ-ЙОРК

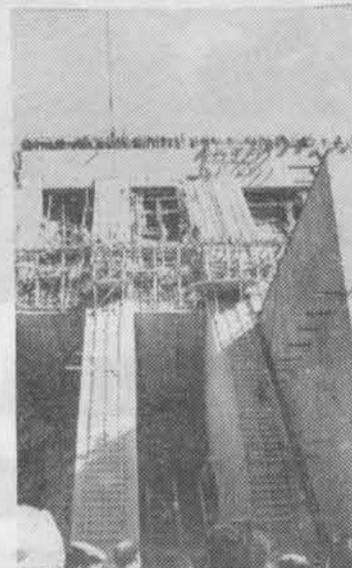
Амаль месяц працягваецца забастоўка партовых грузчыкаў усходняга ўзбярэжжа ЗША. Нягледзячы на заклік прэзідэнта Джонсана аднавіць работу ў портах, дзе мясцовыя аддзяленні прафсаюзаў падпісалі працоўныя кантракты, у аснову якіх пакладзена пагадненне, дасягнутае ў Нью-Йоркскім порце, бастуючыя адмовіліся выйсці на работу.

ПАРЫЖ

Моцны выбух руднічнага газу адбыўся ў вугальнай шахце ў мястэчку Авіён, паблізу французскага горада Ланса. У шахце загінула 20 гарнякоў.

КАІР. Нядаўна споўнілася 5 год з дня пачатку работ па збудаванню Асуанскай пласціны ў Аб'яднанай Арабскай Рэспубліцы. Дзякуючы плане будзе асвоена каля 2 мільянаў феданаў новых зямель.

Фота Г. Дамітрыева.

Второй раз на Родине

(Продолжение, начало в № 6.)

и в конечном счете—против народа.

На то и есть социалистическая система, чтобы она регулировала зарплату и условия труда. Это регулирование проводится государственными органами при помощи рабочих профсоюзов.

Вот указ Президиума Верховного Совета: Положенья о правах фабрично-заводских комитетов профсоюзов.

1. Фабрично-заводской комитет профсоюза... осуществляет представительство от имени рабочих и служащих предприятия... по всем вопросам труда, быта, культуры.

2. ...участвует в разработке проектов производственных планов и планов капитального строительства предприятия и строительства и ремонта жилых домов и культурно-бытовых зданий.

3. ...заключает от имени рабочих коллективный договор с администрацией предприятия, организует выполнение обязательств по коллективному договору, осуществляет систематический контроль за своевременным выполнением коллективного договора.

Совместно с администрацией утверждает смету использования средств из фонда предприятия для улучшения культурно-бытовых условий работников и совершенствования производства, а также на выдачу индивидуальных премий и оказания единовременной помощи.

4. ...заслушивает доклады руководителей предприятия о выполнении производственного плана... мероприятий по организации и улучшению условий труда, материально-бытового и культурного обслуживания рабочих и служащих и требует устранения выявленных недостатков.

5. ...вносит в вышестоящие хозяйственные и советские органы предложения по вопросам улучшения деятельности предприятия, а также по вопросам условий труда, материально-бытового и культурного обслуживания трудящихся.

Это положение о профсоюзах говорит, что рабочие и служащие являются через свои профсоюзы полными хозяевами не только своего предприятия, но и всей жизни страны. Рабочие при социализме заинтересованы не в забастовке, а в совершенствовании работы предприятия, ибо от этого улучшается жизнь всех. Разве в капиталистических условиях хозяева позволяют рабочим контролировать предприятие и его доходы?

Мы посетили несколько фабрик и завод. Мне особенно интересно было посещение текстильной фабрики в Витебске. Это—огромное предприятие, где сырье проходит полный процесс до изготовления прекрасных тканей. На таком предприятии, кажись, должно было бы быть пыльно, особенно в чесальном цеху. Но этого нет. Вентиляционная система такая хорошая, что в цеху воздух совершенно чистый. Цехи просторные, светлые, фабрика построена в основном лесу. Через дорогу в том же лесу—столовая, где рабочие получают обеды. Стоимость обедов низкая—от 35 до 45 копеек, пища очень хорошая, в столовой и на кухне поддерживается идеальная чистота. У фабрики разбит собственный огород и сад, откуда овощи и фрукты поступают в столовую. Недалеко от фабрики жилой поселок, в котором рабочие и служащие имеют хорошие квартиры за очень низкую плату. Но не все рабочие имеют удобные квартиры и близко от работы. Некоторым приходится ехать на работу издалека. Фабрика строит жилые дома для своих рабочих, и вскоре будет полностью удовлетворен спрос. Всем этим заведует профсоюз.

У нас часто недруги Советского Союза (да и некоторые члены Федерации) задают вопрос: почему советские рабочие и служащие не выходят на забастовку, как это бывает в капиталистической стране. И в самом деле, почему советские рабочие не бастуют? Такой вопрос могут ставить только демагоги. В капиталистической стране хозяевами жизненных благ являются капиталисты. Если в капиталистической стране рабочие бастуют, то они бастуют против хозяев за лучшие условия труда или повышение зарплаты. Рабочие получают то, что сумеют вырвать у хозяев в борьбе. Это—всеми признанный факт. А кто является хозяином жизненных благ в социалистических условиях? Рабочий класс, народ.

Так у кого же рабочие будут вырывать повышение зарплаты? У советского народа. Если бы рабочие какого-либо предприятия вышли на забастовку с требованием повысить зарплату, то они боролись бы за то, чтобы их зарплата была выше, чем у других рабочих. Значит, это была бы борьба против всех остальных рабочих

праз паўгода мы атрымалі кватэру з двух пакояў і кухні. Жылі ўсёй сям'ёй. Потым старэйшы сын ажаніўся. Яму далі кватэру з трох пакояў. Я нават не чакаў такога...

Андрэй Аляксандравіч схамянуўся, паглядзеў на гадзіннік:

— А цяпер будзем збірацца. У маёй унучкі сёння дзень нараджэння. Вы таксама з намі пойдзеце. Не, не, ніякіх прызначэнняў! У нашай сям'і заўсёды гасцям рады.

Праз некалькі мінут Андрэй Аляксандравіч, яго жонка Кацярына Дзямянаўна і я ўжо ішлі ў госці да іх сына. Дзед трымаў у руках вялікую ляльку. Бабуля — букет кветак.

— Шкада, што Васіля не будзе, — прагаварыла Кацярына Дзямянаўна. — Гэта наш сын меншы, — растлумачыла яна. — У арміі служыць.

— Нядаўна мы з жонкай ездзілі да Васіля ў госці, — дадаў стары. — Камандзір часці дзякаваў. Гаварыў, што службу нясе добра, а ў мастацкай самадзейнасці Васіль нават незамынімы. Магчыма і так. Да арміі ён займаўся ў музычным вучылішчы. Голае у яго прыемны.

Падыйшлі да дому, дзе жыў Андрэй. Сустрэла нас, зразумела, імянініца. Атрымаўшы падарункі, яна хуценька пабегла ў другі пакой, дзе быў накрыты стол для дзяцей.

...Ужо даўно сказаны ўсе тосты за імянініцу, за яе бацькоў, за дзёда з бабуляй, ужо заснулі дзеці, скончыліся перадачы па тэлевізары, а бацька і сын усё вядуць размову, перапыняючы адзін аднаго воклічамі: «А памятаеш?»

Я цікаўлюся ў Андрэя Андрэвіча, як ён жыў ва Уругваі, як цяпер жыве, працуе.

Андрэй Андрэвіч махнуў рукою:

— Чаго пра тое жыццё ва Уругваі расказваць! Жылі і ўвесь час марылі вярнуцца сюды, дадому... У Пінску ўладкаваўся спачатку на работу на рачны транспарт. Перш працаваў майстрам, затым скончыў школу дызелістаў, стаў механікам, а потым і першым памочнікам капітана. У 1959 годзе стаў членам Камуністычнай партыі. Вось так... І бацька ад мяне не адстае.

— Як гэта не адстае?—схамянуўся стары.

— А хіба ты таксама не ўступіў у партыю?—усміхнуўся сын.

...Было ўжо за поўнач, калі я развітаўся з гасцініцамі гаспадарамі. Пры развітанні сям'я папрасіла мяне перадаць прывітанне і добрыя пажаданні сваім апазіям і сябрам, якія засталіся ва Уругваі.

Э. СІНЦІКІ.

Імяніны

ЗАНДРЭЕМ Хвескаўцом я пазнаёміўся выпадкова. У майстэрні па вырабу мэблі Пінскага гарадскога прамысловага камбіната я залюбаваўся работай аднаго з майстроў. Усё ён рабіў спрытна, без лішніх рухаў. Відаць было, што чалавек гэты—майстар сваёй справы.

Мае думкі пацвердзіў начальнік цэха.

— Наш лепшы майстар Андрэй Аляксандравіч,—сказаў ён.—Яго партрэт у Кнізе гонару. Пазнаёміць?

Хутка мы размаўлялі з Андрэем Аляксандравічам, як старыя знаёмыя. Ён дэталёва расказаў мне пра свае «сакрэты». Дарэчы, гэтыя «сакрэты» Хвескавец ахвотна раскрывае сваім шматлікім вучням, некаторыя з якіх нават перагналі ўжо свайго настаўніка. Але гэта не засмучае старога рабочага. Наадварот.

— Нічога не зробіш,—усміхаецца ён.—Маладым трэба ўстапаць дарогу. Я ўжо на пенсію хутка пайду.

Нямала давялося папрацаваць Андрэю Аляксандравічу. Нялёгкім быў яго шлях. І толькі апошнія дзесяць гадоў спазнаў ён сапраўдную радасць працы, працы, якая зрабіла яго вядомым чалавекам, прынесла яму пашану.

Лёс Андрэя Хвескаўца падобны на лёс многіх беларусаў, якія ў дваццатыя гады выехалі з панскай Польшчы за акіяны. Вось і ён паехаў тады ў Бразілію, а потым ва Уругваі.

— Усё давялося спазнаць,—успамінае ён,—і голад, і холад, пакуль не ўладкаваўся на працу. Паверце, жыццё было не ў радасць.

Я пацікавіўся, ці быў Андрэй Аляксандравіч пасля вяртання ў сваёй вёсцы Выжлавічы.

— Зразумела... Цяжка пазнаць, так змянілася. Новыя дамы, электрычнасць, радыё. У Выжлавічах мой брат жыве, Васіль. Мае свой дом, гарод, сад. Працуе ветэрынарным урачом. Зарабляе добра. Наогул, калгаснікі жывуць няблага.

Доўга яшчэ дзяліўся Андрэй Аляксандравіч сваімі ўражаннямі аб жыцці ў Выжлавічах, з гордасцю гаварыў пра сваіх сяброў-аднавяскоўцаў, многія з якіх пры Савецкай уладзе атрымалі вышэйшую адукацыю.

Многа новага адбылося на Палессі за 24 гады, якія ён тут не быў.

Як жа прыняла Радзіма сям'ю Хвескаўца? Андрэй Аляксандравіч успамінае:

— Вярнуўся ў снежні 1952 года. Зразумела, у той час з жыллем было цяжкавата. Але

ВЫКОНВАЕМ ПРОСЬБУ ЗЕМЛЯКА П. ВАЛЬКОУСКАГА

ТАМ, ДЗЕ ПЯЮЦЬ «БАРКАЛАБАЎСКІЯ САЛАЎІ»

З сівой старажытнасці вядзе лік гадам вёска Баркалабава, вядомая сваім славытым «Баркалабаўскім летапісам». Мурожныя лугі ў дняпроўскай пойме, добрыя землі, гаі, дубровы паабалал Ляхвы здаўна вабілі людзей. Але дары зямны не ўсім даставаліся роўна. Сяляне туліліся на няўдобоцах ды пясках, ціснуліся да дрыгвы.

Не дзіва, што многія пакідалі вёску. Блукаў калісьці ў заморскіх дэлях і старажыл Баркалабава Рыгор Церашкоў. Чатыры гады пражыў ён у Аргенціне, а потым пацягнула ў бедную, але родную вёску.

Гулкім рэхам пракаціліся па Беларусі раскаты першай рэвалюцыі 1905—1907 гадоў. У рэвалюцыйных падзеях удзельнічалі і баркалабаўцы. Упершыню тады ўзвіўся над вёскай чырвоны сцяг. Старажылы памятаюць самых актыўных барацьбітоў Елісея Церашкова, Архіпа Бакатовіча, Івана Халькова, Мірона Валькоўскага і іншых. Народная праўда перамагла ў кастрычніцкія дні 1917 года.

Адшалаццелі гады, загіблі раны, вярнуліся з паходаў змагары за свабоду, пачалі будаваць новае жыццё. На месцы, дзе гаспадарылі паны Радкевічы, людзі стварылі камуну і далі ёй імя нямецкага рэвалюцыянера Карла Лібкнехта. Першы ўступіў у камуну бядняк Фядос Міронаў. Ён жа першы сеў тады за трактар. Ветэран калгаснага будаўніцтва не пакідае працы і па сённяшні дзень.

На базе камуны зараз арга-

нізаваны калгас імя Карла Лібкнехта. Кіруе ім удзельнік Вялікай Айчыннай вайны камуніст Навум Сізоненка.

Гаспадарка аб'ядноўвае 789 калгасных двароў, 6405 гектараў зямлі. Ёсць уласны малочны завод, чатыры малочна-таварныя фермы. Калгас мае 15 трактараў, 14 аўтамашын, 5 камбайнаў, многа электратрактараў.

У Баркалабаве ёсць клуб, бальніца і амбулаторыя, аптэка, ветэрынарны ўчастак, аддзяленне сувязі, ашчадная каса, магазін, камбінат бытавога абслугоўвання.

Да Кастрычніцкай рэвалюцыі на тэрыторыі Баркалабаўскай воласці была толькі адна царкоўна-прыходская школа, а зараз у калгасе сярэдняя, васьмігадовая і пяць пачатковых школ, у якіх вучыцца каля 900 дзяцей.

Савецкая ўлада адкрыла шырокі шлях у жыццё для вясковай моладзі. Толькі за пасляваенныя гады дваццаць чатыры чалавекі з Баркалабава закончылі педагагічныя інстытуты, пяць—тэхнічныя вуну, сем атрымалі вышэйшую сельскагаспадарчую адукацыю, дваццаць шэсць скончылі медыцынскія ўстановы.

Баркалабава славіцца сваімі працавітымі людзьмі. Ведаюць ва ўсім раёне трактарыста Івана Барашку, даярку Соф'ю Клімаву і іншых калгаснікаў. Ганарацца баркалабаўцы і сваімі артыстамі. «Баркалабаўскія салаўі»—так любіўна называюць калгаснікі ўдзельніц галасістага хору даярак. Яны былі

ўдзельнікамі 2-й Усебеларускай дэкады самадзейнага мастацтва, выконвалі свае песні «Мароз», «Цяжэ рэчанька» і іншыя. Шчыра апладзіравалі ім тады сталічныя глядачы.

Старажытнаму Баркалабаву ў мінулым годзе споўнілася 400 год. Але выглядае ён малодзей, чым калі-небудзь. Квіцеючае і радаснае жыццё даў людзям сяла сацыялістычны лад.

Г. ЖАУРЫД.

Ля вытокаў Ушы.

Фота А. Глінскага.

У РОЛІ—

КАЛІ пры размеркаванні выпускнікоў Мінскага тэатральна-мастацкага інстытута з-за Віктара Тарасава завязалася даволі гарачая спрэчка паміж Тэатрам юнага глядача і купалаўцамі, гэта нікога не здзівіла: па вышэйшаму балу ацаніла камісія яго дыпломныя работы—ролі Івана Каламійцава ў «Апошніх», Брыгела ў «Слузе двух панюў» і Андрэя Аверына ў спектаклі «У добры час». У «вайне» за акцёра Тарасава перамог тэатр імя Янкі Купалы.

Акадэмічная сцена. На ёй—вядомыя майстры. Хто з маладых артыстаў, узышоўшы на такія падмошкі, не адчуе хвалявання, сумненняў? Грайшоў праз гэта і Віктар Тарасаў. Але прайшоў вельмі хутка і для глядачоў непрыкметна. Прыкметным адразу ж стала іншае—сярод купалаўскай моладзі з'явіўся па-сапраўднаму цікавы актёр. Аб ім загаварылі. Яго палюбілі.

За што? У Тарасава — «станоўчая» прывабнасць. За сем год ён сыграў дваццаць пяць роляў, і большасць з іх—гэта людзі высакароднага сэрца, прыгожых спраў. Такі яго Якаў у п'есе М. Святлова «Праз дваццаць год», лётчык Саша ў п'есе К. Крапівы «Людзі і д'яблы», Віктар Меднаў ў «Першай старонцы» Н. Івантэр, капітан Сафонаў у «Рускіх людзях» К. Сіманова.

Уласна-тарасаўскае ў кожнай з яго роляў можна вызначыць словам «ічасасе». Сам вельмі жыццелюбівы, ён надзяляе герояў сваім пачуццём радасці жыцця. Кожнага—парознаму, бо ў кожнага з іх свой шлях.

Увесь у прагных пошуках ічасася — такім нам запомніўся шафёр Жора Цуканаў у драме П. Васілеўскага «Любоў, Надзея, Вера». Адчайная галава, ён жыў, нібы помсцячы сабе

яму ў ранейшым жыцці. Але ёсць вера ў праўду!

Асабліва змястоўная па думцы, па глыбінні жыццёвых абав'язанняў апошняя работа В. Тарасава—вобраз Ахмеда ў п'есе Назыма Хікмэта «Дзівак».

Ад донкіхотаўскіх захапленняў ідэаліста, які смакуе сваю суб'ектыўную незалежнасць, да ўсведамлення мэты марксісцкага гуманізму — вось эвалюцыя вобраза Ахмеда, раскрытая В. Тарасавым.

Ахмед, адвакат па прафесіі, спачатку задавальняецца тым, што ў спрэчцы двух жулікаў абараняе менш вінаватага, хоць бы той быў больш слабым і менш плацежаздольным. Бескарыслівасць і незалежнасць—вось тыя даспехі, у якія

абвінавачаных у «дзяржаўнай здрадзе» камуністаў.

Цяжка перадаць тую сапраўды тэатральную паэтычнасць, якой пранізаны гэты спектакль. Вельмі рэальны і нібы казачны быт кватэры Ахмеда, музыка, якая прыносіць пад скліпенні карчмы гукі долаў і цяснін, неба і марскога прыбою... Стрыманасць смутку і напружаны заклік да свабоды і шчасця. Або лепш скажаць словамі Хікмэта: «Пакутлівая ноч, дзе галашэннем устае світанне».

Танчэйшымі ніжымі сатканымі ўзор пастаноўкі. Танчэйшыя пералівы душы Ахмеда перадае ў ёй Тарасаў. І разам з тым вобраз яго героя, як і ўвесь гэты спектакль, публіцыстычны, як увесь Хікмет,—

Віктар ТАРАСАЎ

Міхась МАШАРА

НОВЫЯ ВЕРШЫ

Кладзе мароз свае узоры—малюнкі дзіўныя на шыбы, зашкліў і рэкі, і азёры, успені беллю ўсе сялібы.

Шырокай пльынню па далінах, наўпрост па ўзгорках і па лесе, ідзе зіма па ўсёй краіне пад гучны спеў віхурных песень.

Растуць пушыстыя сумёты, пакрыўшы травы і ўзмежкі, дзе спяць вясновыя пшчоты і лета светлага ўсмешкі.

А дні зімой бягуць, як коні, і серабрыць ім грывы іней... Няхай ён лёг і мне на скроні, ды песня ў сэрцы не астыне.

Люблю я гэту прыгажосць, лясную ціш і адзіноту... Мне часта сніцца маладосць, пара жаданняў і узлётаў.

Іду па лесе праз сасняк, Зялёны мох пакрыт ігліцай. У маім жыцці бывала ўсяк, чаму ж юнацтва толькі сніцца?

Можна, таму, што на зямлю ізноў асенні сум кладзецца? А мо'—што маладосць сваю забыць ніяк не хоча сэрца?

Бярозаўская музычная

У жніўні 1959 года 50 хлопчыкаў і дзяўчынак упершыню пачалі заняткі ў Бярозаўскай музычнай школе. У гэтым годзе ў ёй займаецца ўжо 255 чалавек. Усе навучэнцы—дзеці рабочых, служачых, калгаснікаў. Нядаўна тут пачалі працаваць трохгадовая народная і пяцігадовая вячэрняя музычныя школы для дарослых.

Зараз заняткі ў школе вядуць 19 выкладчыкаў. Трое з іх—дырэктар школы Барыс Іванавіч Пархомік, выкладчык па класу фартэпіяна Тамара Мікалаеўна Мартысевич і выкладчык па тэарэтычных дысцыплінах Аляксей Аляксеевіч Гамаліцкі—ураджэнцы Бярозаўскага раёна.

Е. СЯЛЕНЯ.

Па ўсёй Беларусі ідзе зараз падрыхтоўка да III Дэкады самадзейнага мастацтва, у якой прымуць удзел сотні працаўнікоў калгасных палёў і заводаў, служачых, студэнтаў.

Днямі пераддэкадным агляд народных талентаў адбыўся ў Дзяржынскім раённым доме культуры. Пачалі канцэрт самадзейныя артысты швейнай фабрыкі. У хоры—каля сямідзесяці работніц. Гучаць беларуская народная «Калінка» і «Сібірскі лянко» Кутузава. Спяваюць дзяўчаты чыста, пладзяна, можна сказаць, прафесіянальна.

На змену швейнікам выходзіць на сцэну Прысынкаўскі сельскі хор, якім шмат гадоў кіруе самадзейны кампазітар Павел Іванавіч Шыдлоўскі. Хор гэты—стальны, заслужаны калектыв. Ведваюць яго не толькі ў раёне. Народная манера выканання спалучаецца тут з высокай культурай спявання. Багаты і арыгінальны рэпертуар калектыву. У ім—шмат песень самога Пайла Іванавіча.

за няўдалы лёс. Рос беспрытульным і перанёс на ўсіх і ўсё тое дрэзнае, што давялося сустрэць недзе адночы. Ён нікому не верыў, і ніхто не верыў яму. А Вера—паверыла. Выдатна правёў Тарасаў сцэну, дзе яго Жора Цуканаў станаўлю на калені перад сваёй любоўю і стаяў да яе вяртання ў пакой. Сцэна гэта была і смешнай, і чуллівай. Упарта, самаўпэўнены Жора Цуканаў ачалавечваўся на нашых вачах.

І яшчэ аб адным з герояў Тарасава хочацца сказаць некалькі слоў—аб юрысту Ляліну са спектакля «Сябры і час». Ён быў дзіўна лёгкім і праміністым, зачараваным людзьмі, сваім жыццём, барацьбой. Нават у суровых буднях вайны ён умеў заўважаць толькі тое, што выяўляла ў людзях высокую чалавечнасць. І вось—турма. Сцэна вызвалення. Ляліна цяжка пазнаць. Ён надломлены фізічна. І ў душы ўжо няма той чароўнай музыкі, што спадарожнічала

ён убіраецца не без задавальнення перад светам, поўным «гордых і страшэнных пачвар». Так, нібы слухаючы трымценне гэтых даспехаў, стрымана і грацыёзна адваргае Ахмед — Тарасаў пай у справе, якая прынесла б яму вялікія прыбыткі.

— У палітыцы не разбіраюся. Калі я пачыну разбірацца, баюся, што палітыка ваша мне не спадабаецца.

Праз страту страшна каханай жанчыны, праз боль і адчай, здрадніцтва з боку сяброў Ахмед ідзе да Праўды вялікай і на нашых вачах вырастае ў таго асілка, чью любоў ужо «не змясціць у маленькім доме, дзе цвіце пад акном брукмель». З карэннямі і крывёю ён вырывае з сэрца Ніхала, зразумеўшы, што яна —не яго Дульціня.

— Так, я вырашыў зноў стаць дзіваком. І перакананым!—звоніць ён Ісмаілу, дацэнту універсітэта, даючы згоду абараняць на працэсе

нават там, дзе размова вядзецца аб самым інтымным. Віктар Тарасаў дасягнуў у сваёй апошняй рабоце цудоўнай нага сплаву паэзіі і публіцыстыкі.

Як гэта прайшло да яго?

Адказаць цяжка. Сам ён, калі гутарка заходзіць аб вобразе Ахмеда, спасылалася на Хікмэта: тры дні быў паэт у купалаўцаў, і гэтыя тры дні пакінулі ў памяці Віктара незабытае ўражанне. А потым новае ўчытанне ў свет хікмэтаўскай паэзіі, у яе філасофію.

Дасягнутае В. Тарасавым у спектаклі «Дзівак» расло паволі, штодзённа ўлівалася ў яго творчасць. І сёння аб ім мы гаворым як аб майстры, пераёмніку лепшых традыцый старэйшага беларускага тэатра. Ён—адзін з маладых мастакоў сцэны, якім прысуджана ганаровае званне заслужаных артыстаў Беларускай рэспублікі.

Г. КОЛАС.

БУДУЦЬ ЖАДАНЫЯ ГОСЦІ

МАСКВА. Як ніколі багатае і насычанае культурнае жыццё Савецкай Беларусі ў гэтым годзе. Як паведамілі ў Міністэрстве культуры СССР, прадстаўнікі мастацтваў брацкіх рэспублік будуць прыязджаць у Беларусь на працягу ўсяго года. Вось што прадугледжана планам гастрольяў на бліжэйшыя чатыры месяцы.

У лютым у Мінску будуць выступаць сімфанічны аркестр СССР пад кіраўніцтвам народнага артыста СССР К. Іванова, Дзяржынскі заслужаны ансамбль народнай песні і танца Грузіі і канцэртны ансамбль пад кіраўніцтвам заслужанага артыста Азербайджанскай і Армянскай ССР С. Сяргеева.

На працягу сакавіка—мая ў Беларусі пабываюць: Дзяр-

жаўны харэаграфічны ансамбль «Бярозка», Дзяржынскі ўкраінскі народны хор, Дзяржынскі ансамбль песні і танца Казахстана, Дзяржынскі сімфанічны аркестр і Дзяржынскі эстрадны аркестр Арменіі, квартэт арф і пяць эстрадных груп, эстрадная група Чачэна-Інгускай АССР пры ўдзеле Махмуда Эсамбаева.

Вялікую гастрольную паездку па гарадах рэспублікі зробіць у сакавіку Дзяржынская заслужаная капэла бандурыстаў Украінскай ССР.

Сярод асобных выканаўцаў, якія наведваюць Беларусь у сакавіку—май, будуць вядомыя музыканты краіны: віяланчэліст народны артыст РСФСР М. Растропавіч і віяланчэлістка Н. Шахоўская, скрыпачы лаўрэаты міжнародных конкурсаў В. Пікайзен і Ж. Мергеран, заслужаная артыстка Украінскай ССР О. Пархоменка і іншыя.

ДЗЕСЯЦЬ ГАДЗІН ПЕСЕНЬ

Вось і цяпер льюцца ў залу простыя, але мілаеучныя песні «Едзе Янка ў горад» і «Жніўная», напісаныя нязменным кіраўніком хору. Прыгожа выконваюць дуэты сыны Пайла Іванавіча Міхаіла і Анатоль.

Дзесяць гадзін працягваўся агляд народных талентаў раёна. І ўсе гэтыя дзесяць гадзін

гаспадыняй сцэны была песня. Сваё майстэрства дэманстравалі хоры медыцынскіх работнікаў Уздзенскай бальніцы, настаўнікаў Станькаўскай школы, калгасаў імя Фалько і «Перамога», вакальныя ансамблі, квартэты, дуэты, асобныя салісты.

У творчым спаборніцтве ка-

лектываў раёна прынялі ўдзел і танцоры. Найлепшае ўражанне пакінуў танцавальны калектыв са Станькава, які тэмпераментна, з агоньком выканаў «Беларускую польку». Выступалі, вядома, і чытальнікі, і інструменталісты.

Агляд выявіў шмат цікавых, самабытных талентаў, якія па-

едуць у Мінск на творчае спаборніцтва самадзейных калектываў вобласці.

Ул. КРУК.

НА ЗДЫМКАХ: 1. «Беларуская полька» ў выкананні Станькаўскага танцавальнага калектыву. 2. Выступаюць браты Шыдлоўскія.

Фота айгара.

НА РЫНКІ

Цяжкая спадчына дасталася беларускаму народу. Няспынная война, часта на некалькі разоў на працягу жыцця аднаго пакалення, спусташалі беларускае зямлю. Кожны раз даводзілася пачынаць жыццё спачатку, бо ў прыватнаўласніцкім грамадстве дапамогі чакаць не было адкуль.

Прамысловасць Беларусі тых часоў была дробна-саматужная, з абмежаванай колькасцю працуючых. Так, у Магілёўскай губерні ў 1828 годзе налічвалася 25 фабрык і заводаў. І на ўсіх гэтых прадпрыемствах працавала толькі 716 чалавек.

У Мінскай губерні знаходзіліся 22 фабрыкі і заводы, на якіх былі заняты 352 чалавекі, а на фабрыцы персідскіх паясоў працавала толькі... двое. У Віленскай губерні на адно прадпрыемства прыпадала ў сярэднім менш чым сем чалавек. Крыху большыя прадпрыемствы былі ў Гродзенскай губерні, дзе на 19 суконных фабрыках працавала 1860 чалавек. Па тых умовах гэта былі даволі буйныя прадпрыемствы.

Характару вытворчасці адпавядаў і экспарт. Як сведчаць даныя Рыжскай таможні за 1777 і 1778 гады, з Беларусі вывозіліся лямец, ільняная пража, вярочкі, палатняныя парткі, конскі вараны волас, кафля, салёныя свечкі, шкуры, рагожа, мёд, рыбалоўныя сеткі, алей, падхамутнікі і г. д. Цікава, што, паводле даных кіраўніка прыгонных мануфактур у г. Шклове, у 1797 годзе за мяжу вывозілася 8010 аршынаў сукна, або сто працэнтаў вырабленага.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя разняволіла народы былых ускарін царскай імперыі, паклікала

іх да новага жыцця. Беларускі народ пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі пераадолеў векавое адставанне і ператварыў Савецкую Беларусь у квітнеючую рэспубліку.

Яшчэ зусім нядаўна лічылася, што нетры Беларусі бедныя на карысныя выкапні. Дыпытлівасць і настойлівасць савецкіх людзей абверглі гэта ўяўленне. На поўдзень ад Слуцка выяўлены велізарныя запасы калійных соляў, на якіх пабудаван Першы Салігорскі калійны камбінат. Цяпер будуюцца другі камбінат, пачаты работы па ўзвядзенню трэцяга камбіната.

Напярэдадні 47-й гадавіны Кастрычніка шматгадовыя пошукі нафты ў Палескай ўпа-

завых аўтамабільах—Аўстрыю, Швецыю і Данію, па трактарах—Аўстрыю і Італію, па металарэзных станках—ЗША, Англію, Францыю і Японію, па матацыклах—Англію і ФРГ.

Карэнным чынам змяніўся і экспарт Беларусі. Мы шмат чаго маем прапанаваць на знешні рынак, і многія краіны з ахвотай купляюць вырабы беларускай прамысловасці.

143 прадпрыемствы БССР прымаюць удзел у пастаўцы тавараў на экспарт. Прадукцыя прамысловасці рэспублікі накіроўваецца ў 57 дзяржаў свету, 129 прадпрыемстваў з'яўляюцца галоўнымі пастаўшчыкамі экспартнай прадукцыі краіны.

Першае месца ў беларускім экспартце займаюць трактары «Беларусь». Гэта машына, аднолькава прыгодная як для палявых работ, так і для транспарціроўкі грузаў і работы на стачыянары, мае вялікі попит у Італіі, Нарвегіі, Францыі, Аўстрыі, Бельгіі, Галандыі

лі чужым тэхнікі. Бясспрэчна, пабудаваны ўпершыню ў свеце новы аўтамабіль гэтага завода грузавымі мадыфікацыямі 65 тон, які праходзіць цяпер выпрабаванні, выкліча яшчэ большае захапленне і хутка стане незаменай машынай.

Усё шырэй і шырэй заваёўвае знешні рынак прадукцыя радыё- і электратэхнічнай прамысловасці рэспублікі. 36 дзяржаў свету купляюць цяпер гэту прадукцыю, сярод іх такія развітыя ў прамысловых адносінах, як Англія, Японія, ГДР і ФРГ, Чэхаславакія.

Беларускае шкло ідзе ў 21 краіну, у тым ліку і ў Злучаныя Штаты Амерыкі. За мяжой купляюць таксама беларускае льянонае валакно, вырабы тэкстыльнай, харчовай, лясной прамысловасці, будматэрыялы.

З кожным годам пастаўкі тавараў на сусветны рынак павялічваюцца.

У параўнанні з 1962 годам экспарт беларускіх вырабаў у

ЎСЯГО СВЕТУ

даўне далі цудоўныя вынікі. З дзвюх шчылін забілі фантаны нафты, якія маюць прамысловае значэнне. А нядаўна ў некалькіх месцах Прыпяцкай нізіны знойдзены пласты каменных і бурых вугалей, а ў іншых раёнах выяўлены жалезная руда і гаручыя сланцы.

Нядаўна ўрад рэспублікі даручыў Савету народнай гаспадаркі пачаць асваенне разведаных запасаў гранітаў у раёне Жыткавічы—Мікашэвічы. На чарзе асваенне значных запасаў гліны для вырабу фарфара-фаянсавых посуду.

Савецкая Беларусь за час мірнай працы па выпуску асобных відаў прадукцыі на душу насельніцтва абганіла рад капіталістычных краін: па гру-

і інш. 46 краін свету купляюць беларускія трактары.

Вялікае месца ў экспартце рэспублікі займаюць станкі. Іх купляюць 44 дзяржавы. Сярод іх—усе без выключэння сацыялістычныя краіны, а таксама Англія, Фінляндыя, ФРГ, Францыя, Аўстрыя, Швецыя, Аўстралія, краіны, якія нядаўна сталі на шлях самастойнага развіцця, — Індыя, ААР, Бірма, Інданезія, Цэйлон, Туніс і рад іншых.

Усеагульнае прызнанне заваявалі беларускія аўтамабілі. Яны добра працуюць на будаўніцтве Асуанскай плаціны і на пляцоўках металургічнага камбіната ў Бхілаі. Магутныя 25-тонныя самазвалы Беларускага аўтамабільнага завода ведаюць у 11 краінах. Іх назва-

1963 годзе павялічыўся на 17 працэнтаў. А ў 1964 годзе ён узрос яшчэ на 39 працэнтаў у параўнанні з 1963 годам.

Арганізацыя экспарту тавараў мае выгаду для рэспублікі. Значная частка кошту прададзеных на знешнім рынку тавараў можа быць скіравана на набыццё за рубяжом машын, абсталявання, тавараў шырокага ўжытку. Заахвочванне маюць і прадпрыемствы, якія рыхтуюць вырабы для знешняга рынку.

Задача прадпрыемстваў, якія працуюць над вырабам тавараў на экспарт, а таксама гандлёвых арганізацый, дабіцца, каб нашы вырабы, нашы тавары былі самай высокай якасці.

І. КАЗЛОЎ.

Ф. Р. КАЗЛОЎ

30 студзеня 1965 года пасля цяжкай і працяглай хваробы памёр Фрол Раманавіч Казлоў.

Фрол Раманавіч Казлоў нарадзіўся ў 1908 годзе ў вёсцы Лашчыніна Рязанскай вобласці ў сям'і селяніна-бедняка. Пятнаццацігадовым падлеткам ён паступіў на фабрыку «Чырвоны тэкстыльшчыні», дзе працаваў спачатку чорнарабочым, а потым памочнікам майстра. Тут жа на фабрыцы ў 1923 годзе ўступіў у камсамол, а ў 1926 годзе — у Камуністычную партыю.

На працягу доўгага часу Ф. Р. Казлоў працаваў сакратаром Іжаўскага гаркома КПСС, Куйбышаўскага абкома КПСС, Ленінградскага гарадскога і абласнога камітэтаў партыі. У 1957—1958 гадах ён быў Старшынёй Савета Міністраў РСФСР і членам Бюро ЦК КПСС па РСФСР.

У 1963 годзе Ф. Р. Казлоў цяжка захварэў. Лістападаўскі (1964 г.) Пленум ЦК КПСС у сувязі з цяжкай хваробай, якая патрабавала працяглага лячэння, вызваліў яго ад абавязкаў сакратара ЦК КПСС і члена Прэзідыума ЦК КПСС.

Усе свае веды і энергію Фрол Раманавіч аддаў справе рабочага класа і ўсіх працоўных, справе барацьбы за перамогу камунізму.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Первая страница сегодняшнего номера посвящена сообщением Центральных статистических управлений при Советах Министров СССР и БССР. Беспристрастные свидетели — цифры — показывают, что годовой план по общему объёму промышленного производства перевыполнен, труженики сельского хозяйства добились увеличения продуктов земледелия, введены в действие новые производственные мощности во всех отраслях хозяйства, значительно увеличились выплаты и льготы, получаемые населением из общественных фондов потребления.

До революции промышленность Белоруссии была представлена мелкими кустарными предприятиями с очень малым количеством рабочих. Характеру промышленности соответствовал и экспорт. Теперь же, когда Белоруссия стала индустриальной республикой, коренным образом изменился ее экспорт. В 57 стран мира идут ее станки, тракторы, автомобили, продукция радио- и электротехнической промышленности, стекло, строительные материалы. С каждым годом поставки республики на мировой рынок увеличиваются. Только за один год (с 1963 по 1964) они выросли на 39 процентов («НА РЫНКІ УСЯГО СВЕТУ», стр. 3).

Очерк «КАЛУМБЫ АДПРАУЛЯЮЦА У ДАРОГУ» (стр. 4) рассказывает об интересном и благородном труде сельского учителя. «Что только не интересует наших детей, — говорит учитель из Радуні В. Кейко, — и история, и космос, и

сибирская тайга, и многое, многое другое. Я уже не вижу разницы в интересах городских и, скажем, наших радунских ребят... Добрые, умные, бескорыстные дети учатся в нашей школе. Смело идут они в свою большую жизнь».

Недавно в нашей газете было опубликовано письмо Алексея Грицука из Канады, в котором он передавал просьбу своего нового друга Павла Максимовича Вальковского написать о жизни его родной деревни Барколабово, что на Быховщине. Выполняя желание земляка, редакция помещает корреспонденцию «ТАМ, ДЗЕ ПЯЮЦЬ БАРКАЛАБАЎСКІЯ САЛАЎІ» (стр. 4). Колхоз имени Карла Либкнехта, центр которого расположен в деревне Барколабово, владеет 6405 гектарами земли. Есть в хозяйстве 15 тракторов, 5 комбайнов, 14 автомашин и даже собственный молочный завод. Советская власть открыла сельской молодежи широкую дорогу в науку. Только после войны высшие учебные заведения окончили больше шестидесяти барколабовцев. Славились деревня своими героями труда, а также веселым голосистым хором дюроков, который односельчане любовно называют — «барколабовские солоньи».

Творческий портрет одного из самых молодых актеров купаловского театра напечатан под заголовком «У РОЛІ — ВІКТАР ТАРАСАЎ» (стр. 6). Большое актерское дарование, страстные поиски жизненной правды — всё это с первых же ролей принесло Тарасову успех и признание у минчан.

Лінгвісты трымаюць савет

По всей Белоруссии идет сейчас подготовка к III Декаде самодеятельного искусства, в которой принимают участие сотни тружеников колхозных полей и заводов, служащих, студентов. Репортаж с преддекадного смотра народных талантов Дзержинского района «ДЗЕСЯЦЬ ГАДЗІН ПЕСЕНЬ» (стр. 6) рассказывает об артистах Дзержинской швейной фабрики, Присыновском сельском хоре, которым много лет руководит композитор П. Шидловский, Станьковской танцевальной группе и других самодеятельных коллективах.

На этой же странице — новые стихи старейшего белорусского поэта Михася Машары. Это стихи о вечной молодости человеческого сердца.

Путешествуя по Советскому Союзу, А. Самюэлс из США впервые столкнулся с вопросом медицинского обслуживания в нашей стране. Свои впечатления он излагает в статье «КОГДА У ВАС БОЛИТ ЗУБ», которую мы печатаем на английском языке.

Лінгвісты трымаюць савет

Значнай падзеяй у навуковым жыцці нашай краіны з'явілася міжінстытуцкая навуковая канферэнцыя па сістэме мовы і навучанні ёй, якая праходзіла нядаўна ў Мінску. Кола абмеркаваных на ёй пытанняў вельмі шырокае. Акрамя чыста лінгвістычных пытанняў, такіх, як фаналагічная сістэма, граматычны склад, лексікалогія, стылістыка, пераклад і інш., у парадак дня работы канферэнцыі былі ўключаны пытанні праграмаванага навучання, статыстыкі і матэматычнага мадэлявання лінгвістычных адзнак розных аспектаў мовы.

Канферэнцыя, якая адбылася ў памяшканні інстытута замежных моў, адкрыў міністр вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесійнальнай адукацыі Беларускай ССР М. Дарашэвіч. Ён адзначыў важнасць кантактаў вучоных-моваведаў з вучонымі-псіхолагамі, матэматыкамі, спецыялістамі тэорыі інфармацыі і кібернетыкі. Пасля пленарнага пасяджэння канферэнцыя працягвала сваю работу па секцыях.

Адміністрацыя Мінскага інстытута замежных моў правяла вялікую работу па арганізацыі і правядзенні канферэнцыі. Так, у канцы кожнага дня нарады ў залах інстытута дэманстраваліся фільмы на замежных мовах (на англійскай, французскай, нямецкай і іспанскай). Дэлегатам форума была дадзена магчымасць пазнаёміцца з работай лабараторыі і кабінетаў інстытута, з арганізацыяй вучэбнага працэсу, з навукавай работай, якая праводзіцца ў інстытуце і г. д.

Міжінстытуцкая канферэнцыя, на якой было заслухана і абмеркавана дзесянюста дакладаў, па аднадушнаму прызнанню яе ўдзельнікаў, прынесла вялікую карысць савецкай лінгвістыцы.

Л. БАРАНОЎСКІ.

ВЫСТАЎКА ЛЕПШЫХ

У Мінскім абласным доме палітычнай асветы адкрыта Усесаюзная перасоўная выстаўка лепшых кніг, часопісаў і плакатаў, адзначаных дыпламамі на ўсесаюзных конкурсах і медалямі ВДНГ СССР. Экспануюцца каля 300 кніг, некалькі дзесяткаў часопісаў і плакатаў, якія прадстаўляюць цэнтральныя, рэспубліканскія і абласныя выдавецтвы.

Сярод кніг-пераможцаў шостага Усесаюзнага конкурсу на лепшую кнігу — востра работ мінскіх выдавецтваў. Сярод іх — кніга Тараса Хадкевіча «Мая Беларусь» і зборнік эстонскіх народных казак «Лясны баць-

ка», адзначаныя дыпламамі першай ступені за мастацкае афармленне і паліграфічнае выкананне. Дыпламаў другой ступені ўдастоена праца паліграфістаў па выданню кніг Э. Загарульскага «Старажытны Мінск» і на беларускай мове «Афрыканскіх казак». Чатыры кнігі атрымалі заахвочвальныя дыпламы. Імі ўпершыню адзначаны за мастацкае афармленне і паліграфічнае выкананне часопісы «Малодосць» і «Вясёлка».

Перасоўная выстаўка пачыналася ўжо ў васьмі рэспубліках Савецкага Саюза.

На здымку: у зале выстаўкі.

Калумбы

АДПРАЎЛЯЮЦЦА У ДАРОГУ...

Ішоў чарговы ўрок гісторыі. Я расказаў сваім вучням аб мінулым нашай Гродзеншчыны, аб будучым краю. Расказваючы, назіраў за ўважлівымі, дапытлівымі вачыма дзяцей. Як заўсёды, бачыў у іх прагу ведаў, цікавасць. Потым непрыкметна стаў расказваць аб некаторых яшчэ неразгаданых помніках старажытнасці, якія захаваліся ў наваколлях Радуні, а іменна, аб некалькіх узгорках у лесе, насыпаных, мяркуючы па ўсім, рукамі старажытных людзей. Яшчэ больш загарэліся ў рэзят вочы, калі я прапанаваў ім, нібы між іншым:

— Рэзяты, а што калі мы зоймемся раскопкай гэтых загадкавых узгоркаў? Хто ведае, можа мы знойдзем у іх нешта цікавае для навукі. Напрыклад, стаянку нашых далёкіх продкаў. Хто хоча ўдзельнічаць са мной у раскопках?

І адразу ўверх ускінуліся дзесяткі рук.

— Мяне запішыце!

— І мяне...

— Мяне таксама!

Адным словам, было ясна: у раскопках жадаюць удзельнічаць усе.

Зазвінеў званок, канец заняткаў. Я пайшоў у настаўніцкую, апрачуўся і выйшаў у калідор. Так я і ведаў: ніхто з рэзят не пайшоў дадому. Адрозна ж пасыпаліся пытанні:

— Уладзімір Ігнатавіч, а калі пачнём?

— А што калі мы знойдзем такое, што ўсе вучоныя здзіўяцца!

— Вясной, — гавару, — вясной і пачнём, рэзяты...

І па дарозе дадому ў мяне пачалася з імі цікавая размова. Што толькі не цікавіць нашых дзяцей: і гісторыя, і космас, і сібірская тайга, і многае, многае іншае. Якіх прапаноў не пачуеш ад рэзят! Я

імкнуся весці з імі размову, як звычайна, на роўных правах, не здзіўляючыся іх ужо часам арыгінальным думкам. І гэта не толькі мой педагогічны прыём, у наш час гэта ўжо проста неабходнасць. Нельга не ўлічваць узровень развіцця нашых вучняў, іх інтэлект, іх жаданні, планы. Так, я ўжо не бачу розніцы ў інтарэсах гарадскіх і, скажам, нашых, радунскіх рэзят. А адкуль ёй быць, гэтай розніцы? Ці ж умовы для вучобы ў нас горшыя, чым у горадзе, ці нашы педагогі не атрымалі такую ж адукацыю, як і астатнія? І ці мы, сельскія настаўнікі, не імкнёмся ў выхаванні нашых дзяцей разам з усімі савецкімі настаўнікамі да адных і тых жа мэт? Адным словам, дзіўна было б, калі б у гэтым была якая-небудзь розніца.

І вось тут, хочаш не хочаш, міжволі ўспамінаеш уласнае дзяцінства, свае дарэвалюцыйныя «універсітэты». Што зробіш, з песні жыцця слоў не выкінеш. І дзецям сваім пры выпадку нагадаеш пра тое, як вучыліся мы, чаму далёка не ўсе іх бацькі і маці маюць добрую адукацыю. Дзеці абавязкова павінны ведаць, што дала ім Савецкая ўлада, што іх шчаслівая сучаснасць не нешта само сабой зразумелае, а іменна вынік Кастрычніцкай рэвалюцыі, барацьбы іх бацькоў і дзедаў за зямлю і свабоду.

Так, мы, старыя, не забылі гады нашага дзяцінства.

Як зараз памятаю роднае сваё сяло Масалыны, што пад мястэчкам Малыя Берастовіцы, старую хатку, якую мы арэндавалі ў князя Друцкага—Любецкага. Памятаю, як мы з бацькам малацілі цапамі жыта, а непдалёк на лузе пас княжацкіх жарабят мой малодшы брат Іосіф. Раптам крык: «Ой, тоціца!» Бачым, угразла ў балоце адно жарабца, а брат бегае вакол. Пачуў гэты крык упраўляючы, схопіў плётку і да Іосіфа:

— Заб'ю, шчэня!

Бацька, як быў з цапом у руках, так і пабег яму наперарэз. Таксама крычаць:

— Паночку, не бі хлопчыка, лепш мяне!

А ўпраўляючы зразумеў намер бацькі па-свойму, думаў,

бачыў яго будзе. Павярнуў і назад у маёнтак.

А назаўтра ўся наша сям'я была ўжо на вуліцы. Сядзім на пажытках, што рабіць, не ведаем. Пад'язджае князь Друцкі—Любецкі, круціць вусы:

— Ігнась, — гаворыць бацьку.— Дык вось ты чаму вучыш сваіх дзяцей!.. Ты вораг ім ці бацька? Чуў, хацеў яшчэ іх далей вучыць. А навошта? Навучыліся распісвацца і хоціць. Ты іх на пісараў ці аграномаў хочаш вывучыць, ці што? Ох, і дурань жа ты, Ігнась! Ты справе іх вучы, гаспадарцы, зразумеў? Табе ж, халоп, лягчэй будзе.

Вось тады я зразумеў сэнс княжацкай «філасофіі». Яму рукі і спіна твае патрэбны былі—і толькі. Па такой дарозе і вымушаны былі крочыць сялянскія дзеці: зямля, плуг, цэп, мазалі. Пайшоў бы, мабыць, і я гэтай жа дарогай, калі б не цвёрдае рашэнне бацькі да канца шукаць лепшай долі. Плюнуў ён на княжацкія харчы, і адправіліся мы з сям'ёй у Сібір. А хутка пачулі пра Кастрычнік. Дачакаўся, нарэшце, мой бацька таго, чаго чакаў доўга і ўпарта. Зусім па-іншаму пачаў складвацца і мой лёс. Савецкая ўлада дала мне, сыну батрака, усё, што магла ў той цяжкі час, а гадоўнае—дарогу да ведаў.

І вось ужо не адзін дзесятак год я настаўнік. Колькі іх—нашых беларускіх рэзят—прайшло, як гаворыцца, праз мае рукі, не злічыць. Раслі на вачах, сталелі, ішлі далей у

жыццё кожны сваёй добрай дарогай. І кожны год, праводзячы выпускнікоў, міжволі смуткуеш і ў той жа час радуешся. Бо ведаеш, яны прыдуць да сваёй мэты, гэтыя новыя савецкія Калумбы. Трэба толькі жаданне, і кожны з іх можа нешта адкрыць, звынайсці, здзівіць свет. Абавязкова, бо краіна зробіць усё, каб ён ішоў далей і далей, толькі наперад, да вяршынь ведаў.

...І вось зноў урок. Зноў рэзяты нецярпліва пытаюць мяне:

— Уладзімір Ігнатавіч, калі ж пачнём?..

— Хутка, хутка,—усміхаюся я.— Вясна ўжо хутка... А пакуль давайце дамовімся: у раскопках будуць удзельнічаць толькі тыя, хто скончыць год на «добра» і «выдатна».

Але гэту ўмову я стаўлю проста фармальна. Я не магу папракнуць ніводнага са сваіх вучняў, што ён лянуецца, мала чытае або не ўдзельнічае ў грамадскіх справах. Гэта ж яны пасадзілі каля школы сад (няхай расце на радасць усім), іх рукамі створан краязнаўчы музей (няхай усе ведаюць гісторыю сваёй зямлі) і многае іншае. Добрыя, разумныя, бескарыслівыя растуць і вучацца ў нашай школе рэзяты. Сме ла крочаць яны ў сваё, няхай яшчэ да канца не ўсвядомленае, але вялікае жыццё.

І я ніколі не здзіўлюся, калі хто-небудзь з іх адным з першых, скажам, адправіцца ў палёт на Месяц.

Чаму ж тут здзіўляцца? Гэта павінны зрабіць яны, нашы слаўныя рэзяты!

Добра абсталяваны вытворчыя майстэрні ў новай школе № 38 Гомеля. Тут вучні займаюцца сталярнай і слясарнай справай, працуюць на такарным, фрэзерным і свідравальным станках.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

МАРА АДНА—СУСТРЭЧА З РАДЗІМАЙ

ВЕРШ ВАЛЯНЦІНЫ КАЛЬЦОВАЙ

ХТО ПАКЛЁПНІЧАЕ НА САВЕЦКІ САЮЗ

КНИГА о зверствах фашистских варваров меня очень взволновала и напомнила о моей печальной молодости. Мне так захотелось рассказать об этом всем тем, кто хочет простить злодеям их преступления. Очень прошу вас поместить в газете мое стихотворение.

Я помню день—дождливый и холодный, Когда в теплушках нас, как скот, везли В страну фашистскую.

Минули годы, Но этот день забыть мы не смогли.

Мы помним, как в печах, где трубы Струили черный ядовитый дым, Детей и стариков сжигали душегубы...

И мы клялись тогда, что отомстим.

Пусть знают злобные сыны проклятья,

Что скорбь у нас в сердцах не умерла.

И в память всех своих погибших братьев Мы не простим их черные дела.

Валентина КОЛЬЦОВА,
Франция.

ПРИМИТЕ от меня и читателей моей библиотеки сердечную благодарность за новогодний подарок — очередную посылку с книгами. Часть книг я передал в библиотеку советских граждан города Лиона.

С уважением,
Н. СИНЯВСКИЙ,
Франция.

ДОЛГИЕ годы жизни на чужбине (а во Франции мы с 1929 года) тоскуем о дорогой Родине, о наших родных и близких. Они пишут, что жизнь в родных местах очень хорошая, не сравнить с тем, как было в наше время.

Старость наша приближается, уже не работаем, получаем небольшое пособие, Огромную радость приносят нам вести с Родины. Белорусский язык мы немного забыли, поэтому пишем по-русски, но газету вашу всегда прочитываем от начала до конца с большим удоволь-

ствием. Шлем вам искреннюю благодарность за внимание.

С сердечным приветом и глубоким уважением

Мария и Николай
РЕЗНИКОВЫ.

Я К ТОЛЬКИ прихо- дзяць вашы кнігі і газеты, муж і дзеці абавязкова просяць мяне пачытаць іх і- перакласці ўсё, што незразумела. Усе мы з вялікай цікавасцю сочым за падзеямі ў Савецкім Саюзе і шчыра дзякуем вам за клопаты.

Дзяцей у мяне трое — Аляксей, Анатолий і Міхась. Мой муж Андрэй Цібо працуе на заводзе. Мы з ім пазнаёмліся ў Германіі, дзе ён быў у палоне.

Часта ўспамінаю Беларусь, вельмі сумую па родных, асабліва па маме, якую не бачыла з той пары, як фашысты вывезлі мяне на работы ў Германію. Самая мая вялікая мара — наведаць вёску Кіявец на Міншчыне, сустрэцца з блізкімі. Спадзяюся, што гэтая мара ўсё ж калі-небудзь здзейсніцца.

З павагай
Аляксандра ШПАК-ЦІБО,
Франция.

Я СЧАСТЛИВ, что Родина-мать не забывает нас, скитальцев за океаном, и от всей души благодарю за письма и газеты. В городе Росарио, где я живу, и его окрестностях около 150 белорусов. Вы сделаете большое одолжение, если будете присылать побольше экземпляров «Голосу Радзімы».

Среди моих друзей многие живут неплохо, имеют дома, но есть и такие, кто никогда не имел постоянной работы, а иные живут у реки, ловят рыбу, этим и существуют.

Я живу в Росарио в собственном домике, получаю пенсию, но если бы вы знали, как я одинок. Все эти годы в Аргентине я мечтал о возвращении на свою Родину—Белорусию. В 1941 году обращался в Советское посольство в Вашингтоне, в начале июня получил пояснительный ответ, а вскоре началась война. Во время гитлеровского нашествия мы, чем могли, помогли своему народу. И в годы войны, и сейчас большинство эмигрантов были и остаются верными сыновьями и дочерьми своей Родины. Простые люди

Аргентины с большой симпатией относятся к СССР и к нам, эмигрантам. Они вместе с нами радовались, когда советский человек первым поднялся в космос. Я храню фотографии всех космонавтов.

У нас в городе была Русская культурно-просветительная библиотека имени А. С. Пушкина, которая вела большую работу. Здесь мы собирались в праздничные дни. Но в 1949 году власти закрыли библиотеку. Тогда мы организовали «Белорусский очаг». В 1959 году его тоже закрыли. Мы стараемся открыть его снова.

С искренним приветом
С. И.

Аргентина.
У ПРИБЛАННЫХ вамі кніжках прачытай многа добрага і цікавага, але і шмат сумнага — маю на ўвазе кніжку пра Калдычэйскі лагер смерці. Я яе некалькі разоў перачытваў і плакаў над пакутамі сваіх землякоў. Нельга дараваць гітлерайцам іх здзекаў над людзьмі, нельга амнісціраваць такіх злачынцаў. Забойцы павінны атрымаць сваю кару.
Ф. СКАПЕЦ.
Англія.

МИНЫ НА ИСТ-РИВЕРЕ

Когда полтора месяца назад по зданию ООН на Ист-Ривере выстрелили с той стороны реки из базы, американская полиция делала вид, будто она сбивается с ног в поисках злоумышленника. Но полицейские чины явно лицемерили: попытки подорвать ООН стали своего рода нормой поведения некоторых американских деятелей, и залп из бауки был лишь символом этой политики. С тех пор, как началась нынешняя сессия Генеральной Ассамблеи, не проходит дня, чтобы империалистические круги тем или иным способом не мешали ее нормальной деятельности, не нагромождали перед ней трудностей, не стремились оказывать бесцеремонный нажим на независимые страны. Иногда раздаются даже возгласы, что пора, мол, «поставить ООН на место».

На какое место? Да на то, которое устраивало бы американских и иных колонизаторов, которым не нравятся глубочайшие изменения, происшедшие в мире. Они недовольны, что ход мировых событий раздвинул стены Организации Объединенных Наций: в зале пленарных заседаний пришлось значительно увеличить число мест, чтобы он вместил делегации теперь уже 114 стран. Колонизаторов бросает в дрожь от голоса молодых государств Африки и Азии. Они никак не хотят мириться с тем, что Советский Союз, другие социалистические государства, многие освободившиеся от колониального господства страны ведут в ООН упорную борьбу против авантюристов империалистов, за полное очищение планеты от остатков позорной системы колониализма, за мир, разоружение и международную безопасность.

Как так, возмущаются иные западные политики: мы вносим больше других долларов в кассу, а музыку будут заказывать другие? И вот услужливые перья уже строчат статьи, коими хотят внушить общественности порочную мысль, будто ООН — вовсе не форум равноправных суверенных государств, а некий дискуссионный клуб, в котором есть «белая кость», «дающая больше всего долларов», и есть «черная кость».

Именно в этом смысле и следует понимать призыв газеты «Нью-Йорк Уорлд Телеграм энд Сан» к «тайной борьбе за перестройку ООН». Газета с развязным видом заявляет, что «все растущее число новых африканских и азиатских государств — членов ООН нарушает равновесие в этой организации, поскольку этим государствам предоставляется в Генеральной Ассамблее право голоса и возможность оказывать влияние, превышающее их ответственность за осуществление и финансирование жизненно важных операций ООН». Отсюда «Нью-Йорк Уорлд Телеграм энд Сан» делает вывод: надо урезать право голоса тем, кто не желает платить за авантюры империалистов, прикрываемые голубым флагом ООН. Надо измерять «ответственность» того или иного государства его «долларовым весом». Короче, надо превратить ООН в некое акционерное общество, где править делами будут крупные монополии — организаторы неоконформистских авантур в Конго, Юго-Восточной Азии и районе Карибского моря.

Как видим, в данном случае хотели бы перенести в ООН порядки, царящие в ка-

кой-нибудь «Юнайтед Фрут Компани», и узаконить во всемирном форуме государств вольче право сильного. Ясно, что такая «тайная борьба за перестройку» направлена против подавляющего большинства членов этого форума — именно их вознамерились «поставить на место», им угрожают политической расправой. Можно подумать, что авторы таких формул забывают взглянуть в окно, чтобы убедиться, как изменился мир.

Выпады американской печати против ООН можно было бы оставить и без внимания, если бы они довольно точно не излагали бы курс империалистических кругов в отношении этой международной организации. А в этом курсе все яснее вырисовывается открыто провозглашенная накануне президентских выборов в Соединенных Штатах линия крайних американских экстремистов: именно они пустили в обращение провокационный лозунг о «засилье черного расизма» и проповедовали пренебрежение и принципам равноправного международного сотрудничества, положенными в основу ООН. Большинство американских избирателей отвергло тогда авантюристическую программу экстремизма. Однако реакция не сложила оружия.

Мины закладываются здесь как раз под равноправное международное сотрудничество, несмотря на то, что в Вашингтоне неодно-

кратно провозглашали свою верность принципам такого сотрудничества.

Для вида искусственно подогревают вопрос о так называемой «задолженности» членов ООН, причем ответственность за расстройство в ее финансах пытаются взвалить на Советский Союз и другие социалистические государства, хотя все хорошо помнят, что прорехи в финансах образовались в результате военных экспедиций западных держав в Конго и иные районы мира. Те, кто поднимает шум насчет финансовых дел, целятся не только в Советский Союз: они покушаются на позиции стран Азии и Африки, требующих равноправия в международных делах и решительно выступающих за окончательную ликвидацию колониализма. Империалистические круги сейчас далеко не случайно удвоили энергию в своей «работе» по подрыву ООН. Ведь общая дискуссия на нынешней сессии Генераль-

ной Ассамблеи превратилась в суд над колониализмом, в гневное осуждение военных авантур империалистов.

В Советском Союзе не могут расценивать нынешние маневры ряда западных держав в ООН иначе, как враждебные: они направлены против нашей страны и других социалистических стран, и в особенности против развивающихся государств Азии, Африки и Латинской Америки. Тот факт, что маневры эти проводятся под прикрытием хороших слов о стремлении развивать добрые отношения с новым миром, едва ли способен сбить кого-либо с толку. Политика нажима и шантажа, в какие бы одежды она ни рядилась, никогда не приносит успеха в отношении Советского Союза и других миролюбивых стран. Можно заранее сказать, что она потерпит поражение и сейчас.

Трудности, которые ныне переживает ООН, можно и должно преодолеть. И руководствоваться при этом необходимо принципами равноправного международного сотрудничества в интересах мира. В них — сила и значение ООН.

В Совете Безопасности агрессоры неуклюже пытались свалить с себя ответственность за кровавые злодеяния в Конго.

— Англия — агрессор? На чем базируются такие обвинения?

— Бельгия — агрессор? Видели ли вы хоть один бельгийский бомбардировщик в Конго?

— США — агрессор? Где вы видели в Конго хоть одного американского парашютиста? «Рабочническо дело». София.

Помнік варварства

Пра гэтую сасну мне прыходзілася чуць не раз. — Абаязкова напишыце пра яе, — прасілі жыхары гарадскога пасёлка Пleshчаницы. — Няхай ведаюць усе, што тварылі гітлераўцы на нашай зямлі!

І вось я ў Пleshчаницах. Разам з правадніком крочу вузкай, добра ўтапанай сцяжынкай. Уперадзе — прыгожы сасновы бор, за ім, разліўшыся на дзесяткі гектараў, сінее возера. І вось у лесе, на невялікай палыне, сярод усёй гэтай прыгажосці — брацкія магілы. Многае могуць расказаць яны аб суровых днях Айчынай вайны. Тут у 1941 годзе, абараняючы Пleshчаницы, аддалі сваё жыццё дзесяткі савецкіх воінаў. З бяспрыкладнай мужнасцю змагаліся яны, адстойваючы кожную пядзю зямлі.

А вось і жывая шыбеніца — сасна з пятлёй. Прайшло больш дваццаці год, а пятля з тоўстага нержавеючага дроту захавалася і па сёння.

Побач з сасной некалькі вялікіх ям. Адна, другая, трэцяя. Не ямы, а равы. Тут быў пры немцах лагер смерці.

Мы просім старажылаў расказаць, што яны ведаюць пра гэтае месца.

— У Пleshчаницах ёсць чалавек, які пабываў у гэтым лагеры і цудам выратаваўся ад смерці. Спытайце яго, ён вам усё раскажа, — гавораць мясцовыя жыхары. — Прозвішча яго Фальковіч.

Павел Афанасьевіч Фальковіч гаворыць неахвотна. Успаміны нараджаюць сум, боль.

У лагер Фальковіч трапіў летам 1943 года. Група падпольшчыкаў, у склад якой ён уваходзіў, рыхтавалася ўзарваць мост на шасэ Лагойск — Пleshчаницы. Аперацыя была нялёгкай, мост узмоцнена ахоўваўся. Трэба было знайсці чалавека, які б меў да яго доступ. Успомнілі пра аднаго ваеннапалоннага. Ён служыў у немцаў і не адзін раз выказваў жаданне звязання з партызанамі.

Падпольшчыкі даверыліся і... пралічыліся. Здраднік выдаў усіх савецкіх патрыётаў. Пачаліся арышты. Фальковіч забралі разам з жонкай. Потым допыты і бясконцыя катаванні. Не дабіўшыся свайго, фашысты звязалі вярхоўкай восем арыштаваных і прыгналі да сасны з пятлёй.

— Бачыце, што гэта, — паказваючы рукой на шыбеніцу, з пагрозай сказаў гітлеравец. — Не прызнаецеся — трапіце ў пятлю.

Арыштаваныя маўчалі. Ніхто не задржэў, не папрасіў літасці. Яны ішлі на смерць, як сапраўдныя героі.

Наступілі апошнія хвіліны жыцця. Фальковіч стаў ззаду. Гітлераўцы пачалі з прырэдніх.

Калі прыйшла чарга Фальковіча, ён вырашыў рагавацца. Усё роўна смерць. Іх двое, я адзін. Ударыў па галаве гітлераўца — і наўцёкі. Прагрэмеў выстрал — міма. Праз некалькі хвілін Фальковіч быў ужо ў лесе.

— Так і застаўся жыць, — хвалючыся, расказае Павел Афанасьевіч. — Але пра смерць таварышаў ніколі не забуду!

Больш года Фальковіч ваяваў у партызанскім атрадзе «Барацьба». Хадзіў на адказныя заданні, біў фашыстаў з засад, падрываў на мінах. А калі даведаўся, што гітлераўцы замучылі яго бацьку, з яшчэ большай жорсткасцю помсціў ненавіснаму ворагу.

Тысячы нявінных людзей былі замучаны ў гарадскім пасёлку Пleshчаницы. Мы ніколі не забудзем аб гэтых ахвярах гітлераўскага фашызму.

Б. САСНОУСКІ.

WHEN YOU HAVE A TOOTH-ACHE

My first contact with socialized medicine came some time after my arrival in the Soviet Union. Although this meeting wasn't the most pleasant of experiences, it left many interesting thoughts. As most contacts with doctors and dentists aren't under the most pleasant of circumstances, mine wasn't any different.

Getting up on a brisk winter morning is usually refreshing and invigorating. But on this particular winter day things were different. An old problem of mine seemed to have returned, I awoke with right side of

my face swollen, a tooth-ache and a temperature. Remembering this particular wisdom tooth wasn't much of a problem for me, since four months earlier this same tooth had given me the same trouble. Wisdom teeth are neither unusual nor surprising for a young man of twenty-three, but treatment and cost in a socialist country is quite different from that in a capitalist country.

My room-mates Nickolai and Ivan led me to a near-by polyclinic where I was shown to a dentist. X-rays were taken and a thorough examination was im-

mediately done. The tooth was swollen at that time, so I was given an injection and was told to return the next day. This day gave me plenty of time to think.

While in New York when this tooth first gave me trouble, I was told that the tooth would have to be extracted. The dentist there told me that a small operation would have to be performed. The cost of this «small operation» was to be sixty dollars. Since I didn't have the money at that time, the operation wasn't done. After three or four days the tooth ceased to bother me. I again had the same trouble in

Miami a short time later, and was told that it wouldn't be necessary to have the tooth pulled out. But the treatment would cost forty dollars. Again, due to lack of funds, nothing was done, and again within three or four days the tooth stopped hurting. The cost of treatment of the two visits to a New York dentist and in Miami cost eighteen dollars and nothing concrete was accomplished.

The next day, upon returning to the polyclinic, I was given another injection to prevent infection and the area was completely cleaned. In all, five visits were made to the polyclinic. It seems that my wisdom tooth needed help breaking through the gum. I now have a completely healthy tooth in my mouth, and all for a total charge of nothing.

After this incident, I remembered how at home the idea of socialized medicine was critici-

zed. True, most of the criticism comes from the medical profession itself. Always claiming that lack of incentive would harm the quality of the profession. It now seems to me that if more attention was given to the treatment and not to the personal economic wants of the doctor or dentist, a more effective and honest medical system could be had. Looking at a tooth as a problem and not as a dollar, I feel would improve the quality of the medical profession. It's hard to believe that a country as advanced as the United States can be so backward in regards to such a basic requirement for its citizens—health.

Since this small episode took place, a year passed. My wisdom tooth hasn't bothered me in this time, but I've had a cleaning and a filling put in. These too, were done with a smile and free of charge.

A. SAMUELS.

Да 20-годдзя дня

Перамогі

Яны
былі
першымі

На поўнач ад Гродна ў паласе старой граніцы паміж былой Усходняй Прусіяй і Літвой да нашых дзён захаваўся пагранічны слуп № 131. На ім яшчэ можна прачытаць надпіс, зроблены многа год назад хімічным алоўкам: «Тут 18 кастрычніка 1944 года ў 10 гадзін 30 мінут гвардзейцы палкоўніка Тоўсцікава першымі ўступілі на зямлю фашысцкай Германіі».

...Пярэдні край фашысцкай абароны ў той памятны дзень быў у агні і дыме. Не змаўкаючы, грывелі сотні савецкіх гармат і мінамэтаў. Дрыжэла зямля. Нясмыннай лавінай імкнуліся наперад воіны I гвардзейскай Маскоўска-Мінскай мотастралковай дывізіі. Хутка па той бок граніцы ўжо горда дунаў пурпурны сцяг, устаноўлены камсоргам батальёна Аляксандрам Рыбкіным і старшым лейтэнантам Мамедавым. Савецкія воіны ішлі да перамогі.

Цяжкімі, суровымі дарогамі вайны вёў сваіх воінаў на захад праслаўлены камандзір дывізіі палкоўнік Павел Тоўсцікаў, які пазней стаў генерал-маёрам і кавалерам Залатоў Зоркі Героя Савецкага Саюза. Нялёгкім быў шлях, які прайшоў ён ад салдата да генерала. Беларус, сын рабочага Барысаўскай запалкавай фабрыкі «Бярэзіна», Тоўсцікаў быў вымушан рана пакінуць школу і пайсці працаваць рабочым, батрачыц у кулакоў. У 1926 годзе яго прызвалі ў Чырвоную Армію. Пасля заканчэння палкавой школы стаў малодшым камандзірам. Потым вучоба ў ваенных навучальных установах, зноў служба ў арміі...

Грабежніцкі напад фашысцкай Германіі на паткаў капітана Тоўсцікава ў войсках пад Гродна. Свой баявы шлях будучы генерал пачаў якраз у тых месцах, дзе стаіць гэты памятны пагранічны слуп.

Мужна змагалася з пераўзыходзячым у тэхніцы ворагам палкі Омскай дывізіі, якія занялі абарону на рубяжы ракі Бебжа ад вёскі Ліпкі да Аўгустоўскага канала. Уваргты баі яны працягвалі пад Малай і Вялікай Берастоўцай, Свєтлаччу, Ваўкавыскам. Наносчы ворагу вялікія страты, адыходзіла на ўсход з акружэння і падраздзяленне, у якім змагаўся капітан Тоўсцікаў. Яны выйшлі да сваіх толькі пад Вязьмай. Яшчэ тады, у вельмі цяжкім 1941 годзе, за ўмелае кіраўніцтва і асабістую мужнасць ён быў удастоен высокай узнагароды—ордена Чырвонага Сцяга.

А вясной 1944 года, калі наступаючыя савецкія войскі ўжо вялі баі на беларускай зямлі, палкоўнік Тоўсцікаў прыняў камандаванне I гвардзейскай Маскоўскай мотастралковай дывізіяй. Пачаліся баі за Оршу. Калі больш 1800 гармат і мінамэтаў адзінаццатай гвардзейскай арміі сваім сакрушальным агнём прарвалі варажую абарону, туды былі кінуты ўдарныя злучэнні і сярод іх I Маскоўская дывізія. Ужо засталася ззаду ўзятая штурмам Орша. Імклівае наступленне працягваецца. Першага ліпеня гвардзейцы літаральна на плячах адступаючых гітлераўцаў фарсіравалі Бярэзіну і ўварваліся ў горад Барысаў—радзіму свайго камандзіра. А яшчэ

праз два дні дывізія разам з іншымі злучэннямі ўжо штурмавала Мінск.

Потым на шляху воінаў устаў шырокі Нёман каля літоўскага гарадка Алітус. Фарсіраваць раку давялося пад ураганным агнём на плятах, лодках, бочках і па нацягнутым паміж берагамі канале. Наступальны напек гвардзейцаў быў настолькі моцны, што фашысты не вытрымалі. Камандзір дывізіі разам з першымі штурмавымі групамі пераправіўся праз Нёман і да поўнага захопу плацдарма асабіста кіраваў гэтай дзёрзкай аперацыяй.

За паспяховаы баі па захопу гэтага выключна важнага плацдарма на заходнім беразе Нёмана вялікая колькасць воінаў-гвардзейцаў дывізіі была ўзнагароджана ардэнамі і медалямі. На баявым сцягу злучэння заззяў ордэн Суворова. А яшчэ праз некалькі дзён савецкія палкі прайшлі міма пагранічнага слупа № 131, каля якога тры гады назад першыя абаронцы Радзімы ўступілі ў бой з акупантамі.

Ва Усходняй Прусіі дзень і ноч ішлі жорсткай баі. Пераможнае наступленне нашых воінаў не спынялася. За імклівы прарыв абароны ворага і ўступленне на тэрыторыю Усходняй Прусіі дывізія была ўдастоена вышэйшай узнагароды—ордена Леніна. Імклівым маневрам стралковы батальён захапілі і перарэзалі важную магістраль Гумбінен—Гольдап. Асабліва жорсткай была бітва за Кеігсберг—адну з апошніх апор фашызму. Гвардзейцы штурмам узялі жалезабетонныя форты і доты на подступах да горада-крэпасці. Шостага красавіка 1945 года пачаўся рашучы штурм. Першая гвардзейская дывізія пайшла ўперадзе. Яна нанесла галоўны ўдар па горадзе, выганяючы фашыстаў з кожнага дома, змагалася да таго часу, пакуль немцы не ўзнялі белыя флагі.

Гэта было дзевятага красавіка 1945 года. Толькі воіны дывізіі Тоўсцікава ўзялі ў палон больш 22 тысяч фашысцкіх салдат і афіцэраў.

А потым штурм крэпасці і ваенна-марской базы Пілау. І тут гітлераўцы шалёна супраціўляліся. Яны сцягнулі сюды рэшткі разбітых ва Усходняй Прусіі войск, мноства ваеннай тэхнікі. Зноў дзень і ноч грывела артылерыя, савецкая авіяцыя пераворвала варажыя ўмацаванні. К канцу дня 25 красавіка крэпасць Пілау была ўзята штурмам палкамі I Маскоўска-Мінскай і 26 стралковай дывізіяў. Доўгімі калонамі хмурна цягнуліся на ўсход «заваёўнікі», кінуўшы зброю. Набліжаўся бясслаўны канец крывавага гітлераўскага рэйха.

...За перыяд Вялікай Айчыннай вайны I гвардзейская Маскоўска-Мінская дывізія прайшла разам са сваім камандзірам вялікі баявы шлях і пакрыла сябе нягаснай славай. Усе яе воіны былі ўзнагароджаны ардэнамі і медалямі, многія заслужылі па пяць-шэсць баявых узнагарод. А зараз усе яны працуюць на мірным фронце, як і іншыя савецкія людзі, будуюць камунізм.

I. КАРШАКЕВІЧ,
Л. ЧВАНАУ.

НЕЗВЫЧАЙНЫЯ ПРЫГОДЫ
ХЛОПЧЫКА
БУЛЬБІНКА

Бусел апусціўся на ўскайне лесу:

— Бывай, хлопчык,— і махнуў крыламі на развітанне.

Пакуль Бульбінка лілеў, вяртанка яго высахла.

— Я выйшаў з вадзі сухім, — абрадаваўся хлопчык.

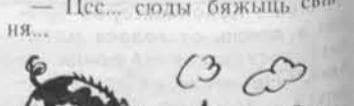
— З добрымі сябрамі не прападзеш, — пачуў Бульбінка нечыі голас.

— Ой, вожык, і ты тут! Як добра!

— Цес... сюды бяжыць свіня...

— Я чую смачны пах бульбін.

— А што, з'ела Бульбінку?

Государственный банк СССР

БЮЛЛЕТЕНЬ КУРСОВ

ИНОСТРАННЫХ ВАЛЮТ

Февраль 1965 года

Курс

Наименование валюты в рублях

Австралийские фунты за 1 2.00

Английские фунты стерл. за 1 2.51

Аргентинские песо за 100 0.60

Бельгийские франки за 100 1.81

Болгарские левы за 100 76.92

Венгерские форинты за 100 7.67

Марки Германской Демократической Республики за 100 40.50

Марки Федеративной Республики Германия за 100 22.64

Голландские гульденны за 100 25.06

Греческие драхмы за 100 3.01

Датские кроны за 100 13.01

Итальянские лиры за 1,000 1.44

Канадские доллары за 1 0.84

Новозеландские фунты за 1 2.50

Норвежские кроны за 100 12.58

Польские злотые за 100 22.50

Доллары США за 1 0.90

Уругвайские песо за 100 3.56

Финляндские марки за 100 28.13

Французские франки за 100 18.37

Чехословацкие кроны за 100 12.50

Шведские кроны за 100 17.52

Швейцарские франки за 100 20.82

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77, Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

100 ВОПРОСОВ

Чем и кому обязан СССР своими успехами в области атомной энергии и ракетостроения?

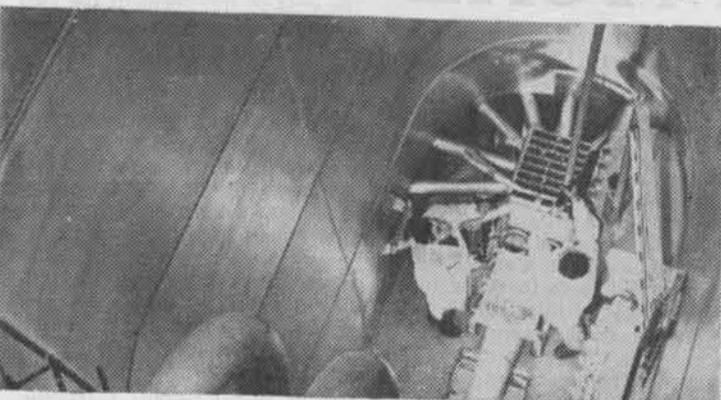
НЕКОТОРЫЕ страны, потрясенные советскими достижениями в использовании атомной энергии, в свое время пустили в ход версию, будто своими успехами в этой области Советский Союз обязан каким-то «иностранным» секретам. Этот трюк понадобился тем, кто пытается преуменьшить значение советских исследований и отвлечь внимание мировой общественности от того факта, что проблема атомной бомбы в США решали в основном не американские, а английские, немецкие, итальянские и датские ученые.

Еще в 1939 году советский физик Зельдович опубликовал научную работу, которая так и называлась — «К вопросу о цепном распаде основного изотопа урана». За год до этого советские физики на опыте наблюдали деление ядер тяжелых элементов.

Уже этих фактов достаточно, чтобы судить о степени готовности СССР в то время начать серьезную работу по освоению атомной энергии. Работы советских ученых, огромный вклад, сделанный академиком И. Курчатовым в дело становления атомной промышленности Советского Союза, обеспечили первенство нашей страны в этой области.

На Западе была в ходу версия о том, что наши успехи в запуске спутников — результат использования работ «трофейных» специалистов из Германии. Какая чепуха! Это в США, а не в СССР засел создатель «ФАУ-2» фон Браун.

В нашей стране жил и творил основоположник космонавтики Константин Циолковский. В 1930 году был изобретен первый советский жидкостный ракетный двигатель. В годы войны значительный вклад в победу над фашизмом внесли советские ракетчики. Это ими созданы знаменитые «катюши» — прототип современного ракетного оружия. Мощность ракетной установки, вынесшей 12 апреля 1961 года в космический рейс первого человека с планеты Земля, составила 20 миллионов лошадиных сил.

Монтаж атомного реактора АН БССР. [1962 г.]

100 ОТВЕТОВ

Кто мог помочь советским ученым, инженерам, рабочим совершить этот подвиг мысли и труда, который и доньше остается непревзойденным!

Только наш, советский строй.

Есть ли в Советском Союзе адвокаты?

Кого они защищают?

КАК же! Это может подтвердить, в частности, американский летчик-шпион Фрэнсис Пауэрс, самолет которого был сбит несколько лет тому назад над Уралом. Во время суда Пауэрс пользовался услугами советского адвоката.

В Советском Союзе, как и в других странах, адвокатов готовят в специальных учебных заведениях. У нас есть ряд юридических институтов, а

также юридических факультетов при университетах, готовящих специалистов этого профиля. Только в Минске работает шестьдесят адвокатов, которые защищают права советских граждан.

Советский гражданин, по той или другой причине привлеченный к судебной ответственности, может пользоваться услугами адвоката во время предварительного следствия и на суде. С этой целью у нас созданы республиканские и областные коллегии адвокатов. Есть у нас и юридические консультации, где каждый может получить ответ на интересующий его вопрос.

Но следует отметить тот факт, что между адвокатом в социалистическом государстве и в капиталистическом есть существенная разница. В частности, советский адвокат не имеет права сам устанавливать гонорар за свои услуги. Он установлен государством — от 25 до 400 рублей. Адвокат также не имеет права брать взятки, устраивать тайные сделки со своими клиентами. Как и всякий советский служащий, адвокат получает за свою работу зарплату.

Характерно и то, что у нас есть ряд услуг, которые адвокаты обязаны оказывать советским гражданам бесплатно, в частности консультации, переписка о предоставлении пенсий, взыскании алиментов. Бесплатной помощью адвокатов пользуются и военнослужащие.